

Parayla “tarih yazdırma’ya bir örnek kitap: *Boğaziçi’nde Yanan Meşale*

Kısa bir süre önce (2022) Remzi Kitabevi’nden bir kitap çıktı: *Boğaziçi’nde yanan Meşale, Robert Kolej’den Günümüze Boğaziçi Üniversitesi’nde Verilen Mücadele*. Yazarları Nuri M. Çolakoğlu ve Aytaç Demirci. Ancak dört bölüm ve eklerden oluşan kitabın künyesinde alışık olmayan bir ibare var: Proje: Robert Kolej Yüksek Okulu Öğrenci Birliği 1970-71 Yönetim kurulu 4 üyesi. Demek ki birileri parayla bir proje üretiyor, parayla tarihi gerçekleri saptırıp yeni bir tarih yazdırıyorlar. Kitap, parayla gerçekdışılarını tarih olarak gösterme çabası.

Kitaptan ana amaç ise hâlâ BÜ’de sürmekte olan haklı direnişin sosyal medyadaki prestijinden kendilerine kişisel pay çıkarmak.

Kitabın hemen başında belgesel ve titiz çalışmaya dayalı olduğu belirtiliyor. Ancak kitabın özellikle 2. Bölümü bu niteliklere hiç sahip değil. Anlatılanlar gerçek değil. Kitapta yeni, bilinmeyen bir belge de yok. Kitap “mücadelenin öncülüğünü üstlenen bizler” (s. 9) diye başlayıp, 1968, 1969 ve 1970 yılının ilk dört ayını yok varsayıp, o döneme kara çalarak, kendilerini “meşale” ilan ediyorlar. Bu meşale “devam eden gelenek” halini alıyor (s. 103) ve bugüne varıyor. Tam bir hayal dünyası!

Kitabın 59. Sayfasında “Öte yandan, 1965’ten itibaren RKYO Öğrenci Birliği yönetimine hakim olan ve önce Fikir Kulüpleri, ardından DEV-Genç çizgisinde konumlanan, küçük ama, etkili bir grup, Yüksek Okul’un geleceğinden çok ‘Amerikan emperyalizminin mağlup edilmesiyle’ ilgileniyor, okulun kapanması pahasına bile olsa, Amerikalıların gitmesini istiyordu” biçiminde gerçek dışı bir değerlendirme yapılıyor. Ardından kitabın 48, 50, 51, 52, 53, 56, 57 ve 67. sayfalarında bu kara çaldıkları dönemin belgelerine pozitif gönderme yapmak zorunda kalıyorlar. Temel belgeleri olan *Robert Kolej Öğrenci Birliği Advisory Committee* adlı belge Haziran 1969 tarihli.

1965-66 yıllarında Robert Kolej Yüksek Okulu’nu Türkiye Milli Talebe Federasyonu TMTF’de temsil ettim. Aynı dönemde Mühendislik Mektebi Talebe Cemiyeti genel sekreteriydim. 1966-67 ve 1967-68 ders yıllarında Robert Kolej Öğrenci Birliği (RKÖB) ikinci başkanıyım, 1968-69 ders yılında da Genel Başkanım. Okulu bitirmeme rağmen bu sözde “sosyal demokrat” öğrencilerin bazılarının kaldığı Hamlin Hall’da Mayıs 1971’de sıkıyönetim marifetiyle kovulana dek sürveyanlık yaptığımdan okuldaki her etkinliğin, tartışmanın şahidi olmaya devam ettim. Yaklaşık 7 yıllık bir sürecin az sayıdaki tanıklarından biriyim.

Mayıs 1968’de benim başkanlığımdaki RKÖB yönetimi ilk kez doğrudan oyla seçildi. 850 dolayındaki toplam öğrencinin 700’den fazlası seçime katıldı, yalnızca 40 dolayında karşı oy çıktı. Öğretim Üyeleri Kurulu’na (*Faculty*) 2, 5 kişilik Disiplin ve Burs komitelerine 1’er öğrencinin temsilen katılması bu Yönetim Kurulu’nun başarısıdır. Robert Kolej Yüksek Okulu’nun Boğaziçi Üniversitesi’ne dönüşüm sürecini başlatan da bu Yönetim Kurulu’dur. Kafeterya forumu ve boykot kararından sonra, Okul tarihinde ilk kez olması gereken demokratik kuralları vurgulayan ve okulun geleceğini tartıştıran büyük bir oy çoğunluğuyla 2 günlük boykot kararı aldırın bu kuruldur.

1969-71 yılları arasında Robert Kolej hakkında yazdığı yazılarla tanınan Şükran Soner 2008 tarihli *Bizim 68’liler* kitabında (s. 192) ‘‘...bugünkü Üniversite’nin çatısı kurulmuş oldu. Ancak söz konusu karara kolay gelinmemişti... günümüzde kültür turizmcisi kimliği ile öne çıkan Faruk Pekin’in Birlik Başkanlığı sürecinde sağlıklı bir Üniversitenin önünün açılması kavgası verildi’’, diye yazar.

1969-70 ders yılındaki Ali Çınar başkanlığındaki yeni Yönetim Kurulu, okulun millileştirilmesi yolunda başta okul Mütevelli Heyeti olmak üzere tüm kamuoyunu etkilemeye çalışırken, diğer yandan da Öğretim Üyeleri Kurulu’nda okul öğrencilerinin savunduğu tek çözüm yolunu, yani okulun millileştirilmesini hocalara benimsetme mücadelesi veriyordu.

Kurucu rektör Abdullah Kuran *Bir Kurucu Rektörün Anıları-Robert Kolej Yüksekokulu’ndan Boğaziçi Üniversitesi’ne* (BÜ Yayınevi, 2002) adlı kitabının 14. sayfasında şunları yazar: ‘‘*Toplantıya katılan öğrenci temsilcilerinin (bizim arkadaşlarımız, FP) konuya daha gerçekçi yaklaştıklarını görmek benim için hem şaşırtıcı hem de öğretici oldu... Robert Kolej Yüksek Okulu’ndan Boğaziçi Üniversitesi’ne geçiş döneminde öğrenci temsilcilerinin her zaman sağduyuyla hareket ederek, birkaç çok özel olay dışında eylemlerinde dozajı kaçırmamaya özen gösterdiklerini burada belirtmeden geçemeyeceğim. Şubat ayı (1970) başlarında yapılan Fakülte Kurulu toplantısında öğrenci temsilcileri akılcı bir tutumla mütevelli heyetinin sonradan dönüşü olmayacak kararlar almaktan kaçınacağını umduklarını belirterek, her çare düşünülüp değerlendirilmeden kesin bir tutum içine girilmemesini istediler.*’’

Nisan 1970 sonunda ‘‘Dev-Genç’lilere karşı zafer’’ kazanarak seçildiklerini söyleyen sol düşmanı bu insanların yapabileceği yeni bir şey yoktu. 1970 mayısındaki IV. Kültür Haftası zaten önceki YK tarafından hazırlanmıştı. RKYO’nun geleceğine ilişkin hazırlanmış onlarca rapor ortadaydı.

Okul öğrencilerinin “özerk üniversite” biçimindeki yeni sloganı da onlara ait değildi. Sözde “sosyal demokrat”lar kitabın 81. Sayfasında yazarlara “Önceden kararlaştırılmış olmamasına rağmen yürüyüş esnasında atılan “Robert Kolej değil, özerk üniversite” sloganı da tüm öğrenciler tarafından olumlu karşılanmıştı” diye yazdırarak zaten bu gerçeği kabul ediyorlar.

Çok övündükleri İstanbul ve Ankara yürüyüşleri de onların etkinliği değildir. Yapılan forumda yürüyüş önerisi rahmetli Nail Satlıgan (sonradan İÜ İktisat Fakültesi öğretim üyesi, *Kapital*’in çevirmeni) tarafından getirilmiş ve oylama istenmiştir. RKÖB başkanı Mehmet Yaltır oylamaya karşı çıkmış, ancak foruma katılanlar az farkla da olsa yürüyüş kararı verince fenalık geçirmiştir. Ve RKÖB yönetimi bu forum kararına uyararak yürüyüşleri yapmak zorunda kalmıştır. Ankara’ya vagonlar dolusu öğrenci gitmiştir. Bu büyük katılım RKYO öğrencilerinin okulun millileştirilmesi davasına inandığını göstermektedir. Ankara’ya gidenlerin hepsinin de “sosyal demokrat” olduğunu ilan edecek halleri yoktur.

“Robert Kolej değil, özerk üniversite” mücadelesine katılan bazı öğrenciler okul yönetimi tarafından hukuk dışı biçimde okuldan atıldı. Aralarında bu aslan sosyal demokratlardan kimse yoktu. Ancak atma kararı Danıştay’dan geri döndü.

Kitapta Fikir Kulübü ve Dev-Genç üzerinden, “onlar kötü, biz iyi çocuklarız” biçiminde, sol, sosyalist, devrimci öğrencilere, sonradan “68 Kuşağı” diye adlandırılanlara temelsiz suçlamalar yapılmaktadır. Oysa kitabın 69-70. sayfalarında görüşlerine yer verilen Ayfer Akşit Hortaçsu Robert Kolejli Fikir Kulübü’nün 1 no’lu kurucu üyesidir. Eski belgeleri sağlayan Bülent Becan (s. 14) 1969-70-71 dönemleri RKÖB YK üyesidir.

Kitapta konuşanlar eski yöneticileri “ideolojik” olmakla suçlamaktadırlar. Kendileri, Milliyet gazetesi başyazarı Abdi İpekçi’den yardım isterken, Sosyal Demokrat Dernekleri Federasyonu’na sığınırken, o kuruluştan okula silahlı insanları getirirken, sosyal demokrat olduklarını söylerken ne yapıyorlardı? Bu arada şunu da söylemem gerekiyor ki, aynı zamanda RK Mütevelli Heyeti üyesi olan, özünde öğrenci ve işçi karşıtı Abdi İpekçi’nin okulun üniversiteye dönüşüm sürecine s. 88’de iddia edildiği gibi önemli bir katkısı olmamıştır.

Kitapta maddi hatalar da vardır. Örneğin s.53’e göre RK müdürü Everton 1967 yılındaki açılışa katılmıştır, s. 56’ya göre ise görevine 1968’de başlamıştır (ki 68 doğrudur). Başkan Mehmet Yaltır s. 232’de sol düşmanlığını ve hayallerini daha da ileri götürüp (1970 yılını kastederek) “Ama okul elden gidiyordu. Dev-Solcular işe ideolojik bakıyordu, onlara karşı örgütlendik” demektedir. Oysa Dev-Sol 1978 yılında kurulacaktı.

Ama kitabın en hoş yeri Burhan Karaçam'a ait. Kitabın 101. sayfasında "Doğru hedef, doğru strateji" gibisine büyük laflar eden Karaçam, 86. sayfada, CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit ile görüşmeye gittiklerinde onun "sizin kadar şovenist değilim" sözleri üzerine şovenizmin anlamını bilmediğini, "şövalye" sözünden geldiğini sandığını açıklıyor. "Doğru hedef ve doğru strateji" saptayan sözde sosyal demokratların entelektüel düzeyi de buydu!

BÜ Mezunları Derneği'nin yayın organı *Boğaziçi*'ne 2009 yılında (yani dönüşüm sürecinin başlatılmasının 40. Yılında bir yazı yazmıştım. Bu kitabı yazdıranlar hemen "hayır, BÜ'yü biz yarattık" biçiminde karşılık vermişlerdi. Şükran Soner 12.2.2021 tarihinde Cumhuriyet'te benimle "BÜ'de özerk üniversiteden KAYYIM TARTIŞMASINA" başlıklı bir röportaj yapınca bunların yeniden rahatsız olduklarını duymuştum. Demek ki böylesi bir kitap hazırlığı içindelermiş.

Kitabın 2. Bölümü gerçekleri yansıtmamaktadır. Robert Kolej Yüksek Okulu'nun Boğaziçi Üniversitesi'ne dönüşüm süreci 1968-69 ders yılında başlatılmıştır. Başlatan 1968 mayısında doğrudan sandıkta oy verme yöntemiyle, oylamaya katılanların yaklaşık % 94'ünün oy verdiği, farklı görüşteki 12 kişilik Robert Kolej Öğrenci Birliği Yönetim Kurulu'dur.

"Robert Kolej Millileştirilmelidir" mücadelesi daha sonra 1969-70 ders yılında RKÖB yöneticileri, Ali Çınar, Ali Eşref Turan, Barış Trak ve arkadaşları, 1970-71 ders yılında da Mehmet Yaltır tarafından sürdürüldü. Forumlar, boykotlar birbirini izledi. Bu forumların yıldızı sonradan İÜ İktisat Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapan Robert Kolej Fikir Kulübü üyesi Nail Satlıgan'dı.

"Robert Kolej değil, özerk üniversite" sloganı kitapta adı geçen kişilere ait değildir. İstanbul ve Ankara yürüyüşleri önerisi de onlara ait değildir. Kısacası o günkü mücadele birkaç kişinin değil, inançlı, kararlı, katılımcı tüm okul öğrencilerindir.

İki gelişme her şeyi hızlandırdı. Birincisi Anayasa Mahkemesi 12 Ocak 1971'de Robert Kolej dahil tüm özel okulları kapatma kararı verdi ve 6 aylık bir tasfiye süresi tanıdı. İBB tarafından yayınlanan ve 6 Mayıs 2022 gecesine yetiştirilen *Denizlere Çıkan Sokaklar* adlı 68'li yıllara ait kitaptaki "Özel Yüksekokulların Devletleştirilmesi Mücadelesi ve Robert'ten Boğaziçi'ne" başlıklı yazımda belirttiğim gibi "Bu karar Türkiye üniversite gençliğinin özel yüksekokullara karşı sürdürdüğü kararlı mücadelenin sonucuydu. 1967-68 dönemi üniversite gençliğinin İstanbul-Ankara yürüyüşü olmasaydı, gençlik 1967-71 yılları arasında özel okullar sorununu öylesine gündeme taşımasaydı, inançla konuyu Anayasal düzlemde kamuoyuna mal etmeseydi AYM kararı böyle olmayabilirdi. Bu müdahale sonradan 68 gençliği olarak ünlenen öğrencilerin büyük bir başarısıydı."

İkincisi 12 Mart 1971 muhtırası ardından hükümet değişti. Yeni hükümette asker öğrenciliği sırasında Robert Kolej’de İngilizce öğrenen, emekli albay, DPD eski başkanı şinasi Orel Milli Eğitim Bakanı oldu. Hemen sonradan BÜ’nün ilk rektörü olarak atanacak Abdullah Kuran’ın yardım ve destekleriyle artık okulu TC devletine devretme düşüncesine yaklaşan Mütevelli Heyeti başkanıyla ilişki kuruldu. Bazı pazarlıklar yapıldı. Mahirane manevralarla Arnavutköy’e iki bina inşa etme izni sözüyle ufak bir bölüm (“Üçgen” tabir edilen Uçaksavar arsaları) dışında Mütevelli Heyeti’nden eğitim amaçlı kullanmak kaydıyla 18 Mayıs 1971 tarihli protokol ile Bebek’teki taşınmazları devraldılar, üniversitenin adını da Amerikalı Mütevelli Heyeti üyelerinin istediği gibi Robert değil, Boğaziçi olarak kabul ettirdiler.

9 Temmuz 1971’de kapanması gereken RKYO’da fiili durum yaratıldı. Bakan kararıyla okul kapatılmadı. Amerikalı Müdür Mr. Everton o gün Arnavutköy Kız Koleji’ne gönderildi. Ve BÜ Kanunu 9 Eylül 1971’e yetiştirildi.

İşte okul Mütevelli Heyeti’nin devretme noktasına gelmesi de Robert Kolej Yüksek Okulu öğrencilerinin planlı, kararlı, yıldırıcı mücadelesiyle gerçekteşti. RKYO tarihe karıştı. Yaşasın BÜ.

Gerçekler bu denli ortada iken, *Boğaziçi’nde Yanan Meşale* adlı kitapta gerçek dışı olgular gerçekmiş gibi gösterilmeye çalışılmakta, ayrıca açık ve kapalı sol düşmanlığı yapılmaktadır. Günümüze yansıyan gelenek bu değildir ve olamaz.

Bu işte görev verilen kişi 1970’li yılların sonunda Doęu Perinçek’in talimatıyla bir milyondan fazla insanı katleden Pol Pot yönetimini desteklemek üzere Kamboçya’ya giden eski Maocu Nuri. O, Robert’in lisesinde okudu, ama o günlerden haberi yoktur, çünkü Ankara’da öğrenciydi. Zaten sadece bir giriş yazmış, ama Karaçam’dan epey para almıştır.